

Beantwoording IAK vragen wijziging van de Mijnbouwwet aanpassing van het vergunningstelsel voor het opsporen en winnen van aardwarmte

1. Wat is de aanleiding?

Tot op heden is hetzelfde vergunningensysteem voor olie- en gaswinning ook van toepassing op aardwarmte. Deze systematiek sluit onvoldoende aan op de aardwarmtepraktijk, waar in het kader van de energietransitie versnelling is gewenst.

2. Wie zijn betrokken?

Organisaties die aardwarmte willen winnen om in een behoefte aan (duurzame) warmte te voorzien.

3. Wat is het probleem?

De ervaring met de eerste aardwarmteprojecten leert dat de huidige reguleringsystematiek onvoldoende aansluit bij de specifieke kenmerken van aardwarmte. Dat heeft te maken met een aantal feitelijke kenmerken van aardwarmtewinning, zowel procedureel als in de uitvoering. Zo blijken de procedures en termijnen in de Mijnbouwwet niet goed te passen bij aardwarmte. In de olie- en gassector was het gebruikelijk dat er een periode van 1,5 jaar zat tussen de boringen en de feitelijke exploitatie. In die periode werd onderzoek gedaan hoe uit het veld doelmatig kon worden gewonnen. Op basis van de uitkomsten van dit onderzoek kon de winningsvergunning worden afgegeven en werd instemming gegeven op het winningsplan, waarna de winningsfase kon beginnen. Bij aardwarmte gaat de opsporingsfase met proefboringen na een korte testperiode over in de winnings- of exploitatiefase. De benodigde vergunningen zijn dan echter nog niet verleend. De initiatiefnemers willen de aardwarmteproductie zo snel als mogelijk kunnen opstarten. Dit heeft productietechnische en financiële redenen: productie- en injectieputten die niet gebruikt worden kunnen verstopt raken en zonder productie zijn er geen inkomsten, terwijl de kosten gewoon doorlopen. Verder zijn bedrijven voor financiering van een aardwarmteproject vaak afhankelijk van subsidies waarmee duurzame energieproductie wordt gestimuleerd. Om voor deze subsidie in aanmerking te komen, dient een aanvrager in het bezit te zijn van een vergunning. Pas wanneer, als gevolg van de subsidieverlening, sprake is van een haalbare businesscase, zal de initiatiefnemer een boorb企业 kunnen contracteren en de benodigde verzekeringen afsluiten. Dit betekent dat in het huidige stelsel de opsporingsvergunning verleend moet worden zonder dat een goed beeld van de technische en financiële mogelijkheden van (de organisatie van) de aanvrager kan worden verkregen. Dit is gelet op de complexiteit en risico's van het boren naar en winning van aardwarmte in de diepe ondergrond niet wenselijk.

4. Wat is het doel?

Het wetsvoorstel introduceert een eigen vergunningensystematiek voor aardwarmte, passend bij de huidige praktijk waarin aardwarmte wordt gewonnen door relatief kleine bedrijven. Het wetsvoorstel geeft deze bedrijven de gelegenheid een technisch en financieel robuuste organisatie op te bouwen die in staat is om veilig aardwarmte te winnen.

5. Wat rechtvaardigt de overheidsinterventie?

In de Mijnbouwwet wordt de winning van delfstoffen en aardwarmte aan regels gebonden. De mijnbouwwetvergunningen zijn primair marktorderingsvergunningen, die een partij het recht geeft om met uitsluiting van anderen aardwarmte op te sporen en te winnen in een bepaald deel van de ondergrond. Verder zijn regels opgenomen om een veilige opsporing en winning te borgen. Het wetsvoorstel betreft een wijziging van het huidige op delfstoffen gebaseerde vergunningensysteem.

6. Wat is het beste instrument?

Het wetsvoorstel betreft een wijziging van een wettelijk vastgelegd vergunningenregime. Het nieuwe vergunningenregime sluit beter aan op de ontwikkeling van een aardwarmteproject.

7. Wat zijn de (neven)gevolgen voor burgers, bedrijven, overheid en milieu?

Voor bedrijven wordt het eenvoudiger om een aardwarmtevergunning aan te vragen. Door een koppeling met de vraag naar warmte en een betere afbakening van het vergunde gebied is het mogelijk om meer vergunningen te verlenen voor de opsporing en winning van aardwarmte. Verder zijn regels opgenomen om veiligheid voor mens en milieu beter te borgen en is ook de financiële toetsing, o.a. met het oog op de opruimverplichting, aangescherpt.